

úschovy – teda vydanie peňazí príjemcovi. V súvislosti so zvýšeným počtom výkonov záložného práva dochádza aj k nárastu agendy vo veciach osobitných notárskych úschov. To prináša aj zákonodarcom nepredvídané praktické situácie, ktoré sú notári nútení riešiť aj za pomoci

analogie alebo právnych názorov obsiahnutých v súdnych rozhodnutiach. Hoci konanie vo veciach osobitných úschov nie je pre mnohých notárov také bežné ako iné druhy notárskej činnosti, zastáva pevné miesto v mozaike poskytovania komplexnosti právnych služieb.

DLHY V DEDIČSKOM KONANÍ A PREDLŽENÉ DEDIČSTVO (II.)

JUDr. Miriam Breznoščáková
notárka so sídlom vo Vranove nad Topľou

Význam konvokácie v dedičskom konaní podľa § 175n OSP

Prvá časť svojho príspevku na tému dlhov a predĺženého dedičstva som ukončila priblížením významu, podstaty a následkov nerealizovanej konvokácie v dedičskom konaní podľa § 175n OSP¹ v spojení s následným uspokojovaním pohľadávok veriteľov poručiteľa dedičmi.

Význam konvokácie pre ochranu dedičov pri zodpovednosti za ďalšie prípadné dlhy poručiteľa uplatnené neskôr ostatnými veriteľmi v konaní vedenom mimo dedičského konania, zväčša s petitom na plnenie dedičov, by som Vám chcela priblížiť niekoľkými praktickými situáciami, konaniami, ktoré skutočne prebehlo a ktorého niektoré prvky nájdete určite mnohí z Vás vo Vašej praxi pri vyporiadavaní sa s dlhmi poručiteľa.

V prvom prípade, ktorý stručne načrtnol, resp. jeho následky JUDr. Ljubomír Drápal, predseda senátu Najvyššieho súdu ČR, vo svojom odbornom príspevku na seminári na tému „Dedičstvo v súdnej praxi“, konanom 4. a 5. mája 2011 v Prahe, sa pokúsím opísať prípad „klasického“ dedičstva, keď v konaní sa objaví nejaký dlh, zväčša pôžičky, ktoré dedič či dedičia v dedičskom konaní poprú tým, že o ich existencii nevedeli a v osvedčení o dedičstve sa ani neobjavia, resp. niektoré z nich sa zaradia do pasív dedičstva a dedičia uspokojujú veriteľov po skončení dedičského konania.

Príklad prvý...

Dedička zdedila po poručiteľovi, svojom otcovi (zomr. 17. januára 2003) nehnuteľný majetok, dom v hodnote 33 000 € na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve zo 4. novembra 2003, ktoré neobsahuje okrem pohrebných výdavkov žiadne pasíva napriek tomu, že veriteľ AB si v dedičskom konaní uplatnil svoje pohľadávky, ktoré mal voči poručiteľovi vo výške 1 800 €.

Veriteľ AB sa domáhal svojho práva na peňažné plnenie voči dedičke, ktorá vstúpila do všetkých práv a povinností po poručiteľovi (pôvodnom dlžníkovi) v osobitnom konaní, výsledkom ktorého bol rozsudok OS, ktorým bola dedička, žalovanej uložená povinnosť zaplatiť veriteľovi peňažnú sumu vo výške 1.800 €. Keďže dedička, žalovaná v súdom určenej lehote rozsudkom dobrovoľne nespĺnila to, čo jej uložilo vykonateľné rozhodnutie – uloženie povinnosť zaplatiť veriteľovi (ešte aj poručiteľa) peňažnú sumu, veriteľ ako žalobca podal návrh na exekúciu, na základe čoho súdny exekútor v spojení s poverením na vykonanie exekúcie upovedomil účastníkov (aj dedičku, žalovanú a povinnú), že sa začalo exekučné konanie v prospech oprávneného (veriteľa poručiteľa).

Dedička v zákonnej lehote vznesla proti exekúcii námietky, v ktorých uviedla: nárok oprávneného (veriteľa poručiteľa) je dlhom, ktorý vznikol ešte otcovi povinnej, dedičky, ktorý zomrel. Ďalej uviedla vo svojich námietkach, že poručiteľ za-

¹ § 175n OSP - Na návrh dedičov vydá súd uznesenie, v ktorom vyzve veriteľov, aby mu oznámili svoje pohľadávky v lehote, ktorú v uznesení určí, a poučí ich o tom, že dedičia nezodpovedajú veriteľom, ktorí svoje pohľadávky včas neoznámili, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov vyčerpaná cena dedičstva, ktoré dedičia nadobudli. Uznesenie súd uverejní vyvesením na úradnej tabuli súdu.

nechal množstvo dlhov, o ktorých dedička, ako povinná v čase prevzatia dedičstva (prejednávania dedičstva na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve) nemala žiadnu vedomosť. Vedela len o jedinej peňažnej pôžičke, ktorú poskytla poručiteľovi sestra v roku 1994 vo výške 25 000 €, aby pomohla svojmu bratovi rozbehnúť podnikanie s tým, že uvedenú pôžičku vráti do 10 rokov. Následne po prejednaní dedičstva, od roku 2004 sa začali prihlasovať veritelia, a preto sa povinná, dedička rozhodla predaf zdedenú nehnuteľnosť a z predaja utrženého výťažku tak uspokojiť všetkých veriteľov poručiteľa. Výťažok z predaja povinnou, dedičkou predstavoval sumu 33 000 €. Plnú výšku tejto sumy použila na uspokojenie postupne uplatnených pohľadávok veriteľov tak, že súčet pohľadávok voči nej prihlásených spolu s pohľadávkou sestry poručiteľa z titulu poskytnutej peňažnej pôžičky presiahol všeobecnú cenu majetku. Na základe toho bolo zrejmé, že dedičstvo bolo predĺžené, a to z dôvodu, že dlhy poručiteľa prevyšovali cenu nadobudnutého dedičstva.

Povinná, dedička ako svoje námietky voči exekúcii oprávneného, veriteľa zdôvodnila tvrdením, že po vzniku exekučného titulu (právoplatného rozsudku OS z roku 2007) nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku, a preto je exekúcia neprípustná. Ďalej vo svojich námietkach uviedla, že podľa § 470 OZ dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou. Z tohto dôvodu povinná – dedič nie je povinná uhradiť dlhy poručiteľa, ktoré prevyšujú cenu nadobudnutého majetku z dedičstva a z tohto dôvodu je exekúcia v tejto právnej veci neprípustná. Svoje námietky uzavrela argumentáciou, že uvedené právo priznané súdnym rozhodnutím, na základe ktorého podal oprávnený návrh na exekúciu, zaniklo zo zákona a z dôvodu, že dedičstvo bolo predĺžené je daný predpoklad na zastavenie exekúcie súdom.

K námietkam povinnej, dedičky podal oprávnený, veriteľ stanovisko, v ktorých uviedol, že v de-

dičskom konaní (podľa obsahu osvedčenia o dedičstve) pohľadávky uplatnené v dedičskom konaní neboli uznané, o predĺženom dedičstve nie je žiadna informácia a že tvrdenia povinnej, dedičky sú účelové. Z osvedčenia o dedičstve nevyplývajú údaje o veriteľoch, pohľadávkach a ich výške, ktoré boli uplatnené v dedičskom konaní (resp. nie sú známe oprávnenému, veriteľovi) napriek tomu, že on sám si ich v dedičskom konaní voči poručiteľovi uplatnil. Rovnako oprávnený, veriteľ spochybnil tvrdenia povinnej, dedičky o potvrdení o prevzatí peňažnej sumy z 2. septembra 2006 sestrou poručiteľa, ako veriteľkou z titulu poskytnutej pôžičky z rúk povinnej, dedičky, vo výške nižšej ako poskytnutá pôžička z dôvodu vyčerpania ceny dedičstva uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov. Rovnako tvrdenie povinnej o požičaní sumy 25 000 € označil za nepreukázateľné a vyvrátiteľné, keďže nebol došiel povinnou, dedičkou predložený žiaden písomný doklad o poskytnutej pôžičke, nepreukázal sa účel použitia (teda neskúmali sa s tým súvisiace podnikateľské aktivity poručiteľa), ako aj to, či táto pohľadávka sestry poručiteľa, uspokojenej veriteľky bola ňou uplatnená v dedičskom konaní. Z tohto dôvodu žiadal vykonať dokazovanie na vyvrátenie tvrdení povinnej, dedičky a jej námietky zamietnuť.

Súd po vykonanom dokazovaní (nepodarilo sa predložiť listinný dôkaz o pôžičke peňazí...) dospel pri svojom rozhodnutí, ktorým *zamietol námietky povinnej, dedičky k týmto záverom:*

Povinná namietala zánik vymáhaného nároku z dôvodu, že dedičstvo je predĺžené, keďže dlhy poručiteľa prevyšovali cenu nadobudnutého dedičstva, pričom svoje námietky opierala o § 470 ods. 1 OZ,² ako aj o § 471 ods. 1 a 2 OZ.³

Z uvedeného vyplýva, že:

- *Dedič zodpovedá za poručiteľove dlhy nielen majetkom a vecami, ktoré mu pripadli z dedičstva, ale aj svojím vlastným majetkom.*

² § 470 OZ (1) Dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou. (2) Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady poručiteľovho pohrebu a za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.

³ § 471 OZ (1) ak je dedičstvo predĺžené, môžu sa dedičia s veriteľmi dohodnúť, že im dedičstvo prenechajú na úhradu dlhov. Súd túto dohodu schváli, ak neodporuje zákonu alebo dobrým mravom. (2) Ak nedôjde k dohode medzi dedičmi a veriteľmi, spravuje sa povinnosť dedičov plniť tieto dlhy ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku o likvidácii dedičstva. Dedičia pritom nezodpovedajú veriteľom, ktorí svoje pohľadávky neoznámili i napriek tomu, že ich na to súd na návrh dedičov vyzval, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov cena nimi nadobudnutého dedičstva vyčerpaná.

- Pohľadávky veriteľov musí dedič uspokojovať podľa poradia a spôsobom, akým by sa tak robilo pri rozvrhu výťažku speňaženia majetku poručiteľa pri likvidácii dedičstva.⁴
- K uspokojeniu pohľadávok veriteľa s horším poradím nemá dedič pristúpiť, kým neuspokojí veriteľov s poradím lepším.
- Ak dedič nemôže úplne uspokojiť veriteľov toho istého poradia, musí ich uspokojiť pomerne. Iba v tretej skupine musí prednostne uspokojiť pohľadávky zabezpečené obmedzením prevodu nehnuteľností alebo záložným právom.⁵
- Ak by tak dedič nepostupoval vystavil by sa riziku, že by zodpovedal veriteľom s lepším poradím aj v prípade, že by uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov bola už cena ním nadobudnutého dedičstva vyčerpaná.
- Zákon umožňuje čeliť takému nebezpečenstvu tým, že dáva dedičovi právo navrhnúť súdu, aby vyzval poručiteľových veriteľov na oznámenie svojich pohľadávok v určitej lehote s poučením, že dedič nezodpovedá veriteľom, ktorí svoje pohľadávky včas neoznámia, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ďalších veriteľov vyčerpaná cena dedičstva.

Z uvedeného vyplýva, že pohľadávky veriteľov sa uhradia podľa skupín tak, že sa najprv uhradia pohľadávky patriace do prvej skupiny a len keď zostala časť výťažku po ich uspokojení, pristúpi sa k uspokojeniu pohľadávok v druhej skupine. Rovnako len po uspokojení pohľadávok v druhej skupine možno uhrádzať ostatné pohľadávky – pohľadávky v tretej skupine. V jednotlivých skupinách sa uhrádzajú pohľadávky – ak ich úhrn prevyšuje výťažok – pomerne (pravidlo proportionality).

Povinná v námietkach síce uviedla, že dedičstvo je predĺžené, keďže výťažok z dedičstva bol vo výške 33 000 € a výška zaplatených dlhov voči siedmim veriteľom bola vo výške 35 000 €, a teda, že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku, a preto je exekúcia neprípustná... Avšak ako súd zistil z pripojeného dedičského konania,

k dohode medzi dedičkou a veriteľmi o prenechaní dedičstva na úhradu dlhov nedošlo.

Taktiež v rámci dedičského konania dedička nevyužila právo navrhnúť súdu/notárovi, aby vyzval poručiteľových veriteľov na oznámenie svojich pohľadávok v určitej lehote s poučením, že dedič nezodpovedá veriteľom, ktorí svoje pohľadávky včas neoznámia, pokiaľ je uspokojením pohľadávok ďalších veriteľov vyčerpaná cena dedičstva. Z toho vyplýva, že dedič mal postupovať v súlade s § 175v OSP⁴,⁵ pri uspokojovaní dlhov poručiteľa – a uspokojiť veriteľov po skupinách a v rámci jednotlivých skupín pomerne. Inak zodpovedá veriteľom s lepším poradím aj v prípade, že by uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov bola už cena ním nadobudnutého dedičstva vyčerpaná, a preto súd námietky povinnej, dedičky zamietol, keďže pohľadávky ostatných veriteľov, ako bolo preukázané v exekučnom konaní, boli plne a niektorých veriteľov aspoň čiastočne uspokojené a pohľadávka oprávneného uplatnená v exekúcii vo výške 1 800 € nebola uspokojená vôbec.

Chcem len na ujasnenie ozrejmiť, že pohľadávky všetkých siedmich veriteľov (rovnako ako pohľadávka žalobcu) uplatnené voči povinnej, dedičke patrili do tretej skupiny uvedenej v § 175v ods. 2 písm. c) OSP,⁴ a preto ich bolo potrebné uspokojovať pomerne.⁵

Podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku,⁶ exekúciu súd zastaví, ak po vydaní rozhodnutia ako exekučného titulu, zaniklo právo ním priznané. O toto ustanovenie opierala povinná, dedička svoje podanie, ktorým dopĺňala svoje námietky voči exekúcii, keď zastavenie exekúcie, o ktoré žiadala zdôvodnila tvrdením, že právo priznané súdnym rozhodnutím zaniklo zo zákona, a to z dôvodu, že cena nadobudnutého dedičstva prevyšuje dlhy poručiteľa a povinná, dedička už z ceny dedičstva uspokojila iných veriteľov poručiteľa, ako aj čiastočne samého oprávneného.

Súd konajúci vo veci mal za to, že z uvedených dôvodov, právo priznané súdnym rozhodnutím

⁴ § 175v ods. 2 OSP: Z výťažku uhradí súd postupne pohľadávky podľa týchto skupín:

a) náklady poručiteľovej choroby a primerané náklady jeho pohrebu, trovy konania a splatné výživné,
b) dlžné dane a poplatky,
c) ostatné pohľadávky.

⁵ § 175v ods. 3 OSP: Ak úhrn pohľadávok prevyšuje v prvej skupine výťažok, uhradia sa tieto pohľadávky pomerne. Obdobne sa postupuje v ďalších skupinách, pričom však v skupine c) sa uhradia pred ostatnými pohľadávkami pohľadávky zabezpečené obmedzením prevodu nehnuteľností alebo záložnými právami.

⁶ § 57 ods. 1 písm. f) zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov – Exekúciu súd zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané.

nezaniklo zo zákona, keďže povinná, dedička nepostupovala v súlade so zákonom pri uspokojovaní veriteľov – poručiteľa, a teda oprávnenému, veriteľovi trvá nárok na úhradu uplatneného nároku v exekučnom konaní vo výške 1 800 €.

Súd návrhu na zastavenie exekúcie povinnej, dedičky nevyhovel, keďže nie sú splnené žiadne dôvody na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku.

... a dedička bola povinná plniť aj nad hodnotu nadobudnutého dedičstva...

Príklad druhý...

Druhý prípad, ktorý sa tu pokúsim rozobrať je obšiahnutý v rozsudku NS ČR z 26. apríla 2007, sp. zn. 29 Cdo 549/2007.⁷

V tomto konaní sa okrem samého významu konvokácie, ktorá nebola vôbec vykonaná, venovala pozornosť aj zálohu, ktorý patril poručiteľovi, a ktorý patril do aktív dedičstva v súvislosti s vyhlásením konkurzu na majetok záložného dlžníka zabezpečenej pohľadávky, pričom osoba záložcu (poručiteľa) nebola totožná s osobou záložného dlžníka (úpadcu), nedostatočnému preukázaniu pasív, a tým aj dôvodnosti uspokojenia veriteľa s prihlásenou pohľadávkou... azda skutočnostiam, ktoré môžu vzniknúť v našej praxi súdnych komisárov čoraz častejšie.

V roku 2000 sa na okresnom súde žalobca – AB domáhal, aby súd zaviazal žalovaného – CA zaplatiť sumu 300 000 Kč za drevo, na základe ústnej kúpnej zmluvy so štátnym podnikom AA, ktorý svoju pohľadávkou postúpil v roku 1993 žalobcovi. Počas konania CA zomrel, na jeho miesto nastúpili ako žalovaní v prvom až treťom rade (dedičia CB, CC, CD). Dedičské konanie po CA skončilo tak, že dedičia nadobudli dedičstvo – pozemky a stavby v hodnote 3 517 653,70 Kč v pomere – dedič CB v rozsahu 3,5 % ako žalovaný v prvom rade a dedičia CC a CD ako žalovaní v druhom a treťom rade po 48,25 %.

Z citovaného rozhodnutia NS ČR priamo nevyplýva, či boli v dedičskom konaní uplatnené nejaké pasíva alebo nie (teda neboli zaradené do pasív

dedičstva), podstatné je, že nešlo o predĺžené dedičstvo a dedičia niesli zodpovednosť za prípadné dlhy poručiteľa podľa § 470.²

Všetci žalovaní v odvolacom aj dovolacom konaní namietali, okrem nedostatočného preukázania právneho titulu (kúpnej zmluvy uzavretej medzi poručiteľom a právnym predchodcom žalobcu), ako aj jej právneho dôvodu (skutočné prevzatie tovaru) vzniku pohľadávky, že už vyčerpali nimi nadobudnutú cenu dedičstva, keďže plnili spoločnosť S., s.r.o., na majetok ktorej bol vyhlásený roku 1998 konkurz, a ktorej záväzok voči záložnému veriteľovi – 3. osobe – bol zabezpečený zriadením záložného práva na majetok, záloh poručiteľa.⁸

Súd sa v konaní vysporiadal s otázkou pravosti žalovanej sumy a na základe vykonaného dokazovania ju považoval za preukázanú. Ďalej zistil, že CC a CD – žalovaní v druhom a treťom rade, ktorí nadobudli nehnuteľnosti, boli vyzvaní správcom konkurznej podstaty spoločnosti S., s.r.o., aby zaplatili sumu prevyšujúcu 3 mil. Kč (no menej ako hodnota dedičstva). Zo záverov tohto rozsudku sú pre nás významné nasledovné konštatovania:

I. Pokiaľ ide o mieru zodpovednosti dedičov za dlhy poručiteľa: V súdnom konaní, v ktorom poručiteľov veriteľ uplatňuje voči poručiteľovým dedičom pohľadávkou, ktorú mal voči poručiteľovi, je súd povinný zaoberať sa otázkou, v akom rozsahu zodpovedajú dedičia podľa § 470 OZ² za poručiteľove dlhy, najmä vtedy, ak dedičia namietajú, že v tomto rozsahu už plnili na úhradu iných pohľadávok poručiteľových veriteľov. Ak v dedičskom konaní nedošlo ku konvokácii veriteľov vykonanej na návrh dedičov súdom/súdny komisárom podľa §175n OSP¹ môžu dedičia CC, CD v tomto sporovom konaní uspieť s obranou, že cena dedičstva, ktoré nadobudli, už bola vyčerpaná uspokojením ostatných poručiteľových veriteľov len vtedy, ak preukážu, že cena dedičstva, ktoré dedičia nadobudli, bola vyčerpaná uspokojením takých pohľadávok ostatných veriteľov, ktorí mali výhodnejšie právo na uspokojenie než pohľadávka vymáhaná veriteľom AB od dedičov v súdnom konaní.

⁷ Porovnaj: Soudní rozhodnutí. Odpovědnost dědiců za dluhy zůstavitele. In: Ad Notam č. 6/2007, s. 204 – 206.

⁸ V konkurznom konaní sa majetok zaťažený akýmkoľvek spôsobom zabezpečujúcim záväzok úpadcu vyhlásením konkurzu zaraďuje do konkurznej podstaty. Vyhlásením konkurzu sa stal záväzok S., s.r.o., voči tretej osobe splatným pre čas trvania konkurzu, a teda možno sa uspokojiť z predmetu zálohu. Po jeho vyhlásení však môže dôjsť k uspokojeniu iba rozvrhom výťažku; veriteľ, ktorého záväzok bol zabezpečený, sa musí rovnako ako všetci ostatní veriteľa prihlásiť do konkurzu a už nemôže sám speňažiť záloh podľa Občianskeho zákonníka. Majetok tretích osôb, ktorým sú zabezpečené záväzky úpadcu, je majetkom podliehajúcim konkurzu a tvorí oddelenú konkurznú podstatu toho-ktorého veriteľa úpadcu.

II. Pokiaľ ide o povinnosť poručiteľa a následne dedičov plniť záložnému veriteľovi z titulu zriadenia záložného práva na majetok, ktorý je predmetom zálohu:

Povinnosť záložcu (poručiteľa CA, dediča CC, CD) plniť na účely uspokojenia pohľadávky záložného veriteľa – 3. osoby – správcovi v prospech oddelenej konkurznej podstaty na úhradu dlhov záložného dlžníka S., s.r.o., z titulu záložného práva nenašáva dňom vzniku záložného práva, ale až dňom keď „sa presadí“ (uplatní) uhradzovacia funkcia záložného práva (dovtedy bola len zabezpečovacia), teda v prípade, ak zabezpečenú pohľadávku dlžník riadne a včas nesplnil. Ak neuhradí zabezpečenú peňažnú pohľadávku záložnému veriteľovi záložný dlžník, je to peňažná pohľadávka, ktorú záložný veriteľ (správca úpadcu) vymáha (teda môže vymáhať) od záložcu (v našom prípade poručiteľa a následne dedičov), s tým obmedzením, že uspokojenie peňažného nároku záložného veriteľa možno vymôcť len speňažením majetku slúžiaceho ako záloh (na porovnanie R 31/2007).

Pre správne posúdenie, či vôbec a v akom rozsahu sa záložné právo, ktorým bolí zdedené nehnuteľnosti zaťažené ku dňu smrti poručiteľa, môže prejavíť ako dlh zaťažujúci dedičstvo, teda zodpovednosť dedičov,² je potom rozhodujúce, či ku dňu smrti poručiteľa už mal poručiteľ povinnosť plniť z titulu záložného práva za záložného dlžníka (spoločnosť S., s.r.o., v konkurze), pretože dlžník svoj dlh voči záložnému veriteľovi riadne a včas neplnil. Pokiaľ ide o zarátanie ceny zálohu do pasív dedičstva, k tomu v dedičskom konaní nedochádza, keďže samým zaťažením majetku patriaceho do dedičstva záložným právom sa všeobecná cena tohto majetku nemení a v dedičstve sa pred vznikom uhradzovacej povinnosti poručiteľa ako dlh zaťažujúci dedičstvo nepremieta.

V tomto konkrétnom prípade s prihliadnutím k dobe vyhlásenia konkurzu na majetok spoločnosti S., s.r.o., ako záložného dlžníka (január 1999) a dobe smrti poručiteľa (máj 1999) sa pritom ponúka záver, že povinný plniť bol už pôvodný žalovaný, teda poručiteľ ako záložca.

Aj vzhľadom na konštatovanie, že záväzok záložného dlžníka sa stane splatným (nastupuje teda uhradzovacia povinnosť) v dôsledku vyhlásenia

konkurzu na majetok dlžníka, dedičia ako žalovaní mali uhradzovaciú povinnosť voči veriteľovi už v okamihu smrti poručiteľa, teda počas dedičského konania, keďže ku dňu smrti poručiteľa už poručiteľ mal povinnosť z titulu záložného práva strpieť uspokojenie dlhu dlžníka z výťažku speňaženého zálohu.

Uvedený rozsudok poukazuje (keďže z rozsudku nie je jasné, či by sa cena dedičstva úhradou pohľadávky spoločnosti S., s.r.o., a pohľadávky žalobcu vyčerpala) na prípadnú zvýšenú zodpovednosť dedičov za dlhy poručiteľa aj nad hodnotu zdedeného majetku ako negatívne následky práve z dôvodu nevykonania konvokácie, ktoré dediča zaväzujú.

Následok nevykonania konvokácie je jasný a daný zákonom, preto o jeho význame v prípade potreby azda netreba pochybovať a mať obavy z jeho aplikácie (z časových či iných dôvodov), ak to dedičia navrhnú, samozrejme, po náležitom poučení o tejto možnosti.

Po uplynutí lehoty určenej vo výzve – konvokácii veriteľov, by mal byť súpis pasív dedičstva jasný a jednoznačný, a tak súdny komisár môže pomerne jednoznačne skonštatovať, či ide o predĺžené dedičstvo, alebo nie, určením všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva (ak je nepredĺžené). Pokiaľ sa po konvokácii zistí predĺžené dedičstvo, mal by byť výrok o určení všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a výške predĺženia obsiahnutý v návrhu samostatného uznesenia⁹ (resp. mu môže predchádzať výrok o vyporiadani BSM, v jednom uznesení...).

Okrem toho, ako som spomínala v predchádzajúcom vydaní, výsledkom konvokácie má byť rozhodnutie dedičov, či (v prípade nepredĺženého dedičstva) prevezmú zodpovednosť za takto veriteľmi prihlásené dlhy poručiteľa, no (po vykonanej konvokácii v prípade uspokojovania pohľadávok veriteľov) len do hodnoty zdedeného majetku, buď všeobecne, teda najčastejším spôsobom vyporiadania dedičstva (aj dlhov), teda podľa § 470 OZ² (kedy sa veritelia dohody o vyporiadani dedičstva, aj ich dlhov nezúčastňujú a nie sú účastníkmi konania), alebo inak ako podľa hodnoty nadobudnutého dedičského podielu² (avšak po dohode s veriteľmi, kedy sa stanú účastníkmi konania¹⁰). Obe

⁹ § 175o ods. 1 OSP – Na podklade zistenia podľa § 175m určí súd všeobecnú cenu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva, prípadne výšku jeho predĺženia v čase smrti poručiteľa.

¹⁰ § 175b OSP – Účastníkmi konania sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát. Poručiteľov veriteľ je účastníkom konania v prípade § 175p, v prípade, keď sa vyporiadava jeho pohľadávka, a pri likvidácii dedičstva. V konaní podľa § 175h ods. 2 je účastníkom konania iba ten, kto sa postaral o pohreb.

dohody, ktoré obsahujú aj pasíva – prihlásené a uznané pohľadávky veriteľov (čo však v prípade zodpovednosti podľa § 470 OZ ani nie je rozhodujúce) – sú dohodami o vyporiadaní dedičstva, obsiahnuté v osvedčení o dedičstve vydanom notárom¹¹ alebo v návrhu uznesenia vydanom súdom na základe predloženého návrhu súdneho komisára.¹²

V prípade zistenia predĺženia dedičstva (na základe právoplatného uznesenia⁸) za dlhy poručiťela sa dedičia môžu rozhodnúť, či sa pokúsia uzavrieť dohodu o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov s veriteľmi¹³ (čo bude závisieť od veriteľov, či k nej pristúpia) alebo nemajú záujem o uzavretie tejto dohody a navrhnú súdnemu komisárovi likvidáciu dedičstva.¹⁴

Z hľadiska zodpovednosti dediča za dlhy poručiťela po vykonanej konvokácii,¹ v prípade uzavretia dohody o prenechaní predĺženého dedičstva, *dedičia už nebudú zodpovedať veriteľom za pohľadávky, ktoré na základe vykonanej konvokácie neprihlásili* (teda tieto neoznámené pohľadávky nie sú predmetom dohody o prenechaní dedičstva veriteľom na úhradu dlhov), *ak je cena dedičstva už vyčerpaná na úhradu oznámených pohľadávok (hoci s nevýhodnejším poradím, ako sú tie neoznámené).*

Samozrejme, aj pri tejto dohode treba mať na pamäti, že napriek tomu, že výber veriteľov závisí od dedičov (pokiaľ s tým aj sami veritelia súhlasia, keďže dohodu podpisujú aj oni, ako účastníci konania⁹) súd ju schváli, ak je uzavretá s tými veriteľmi, ktorých pohľadávky by mohli byť aspoň sčasti (ak celá hodnota dedičstva nestačí na uspokojenie takejto pohľadávky) uspokojené z rozvrhu výťažku pri likvidácii dedičstva.^{4,5} Teda v prípade pojatia tejto dohody do osvedčenia o dedičstve¹⁵, je na súdnom komisárovi, aby na rešpektovanie tejto zásady pri výbere veriteľov

dozrel a ako autor tohto procesného právneho aktu sui generis, ho aj v takomto znení vydal.

Výzva realizovaná veriteľom ako konvokácia podľa § 175n OSP¹ má byť v každom prípade adresná a vychádzať z potrieb a výsledkov každého dedičského konania osobitne. Túto možnosť dedičov navrhnuť konvokáciu treba vnímať ako možnosť dosiahnuť výsledky už opísané, no netreba ju považovať za nutnosť v každej veci, kde sa objaví minimálny dlh, či dlh vôbec nie. Už vôbec nemožno brať tento procesný prostriedok za obligatórny úkon súdneho komisára adresovaný akýmkoľvek veriteľom v akomkoľvek dedičskom konaní.

Pokiaľ ide o štát, napriek tomu, že zákon hovorí o práve dedičov navrhnuť konvokáciu, nemožno z tohto vyvodiť záver, že toto právo nemá štát, ktorému má dedičstvo pripadnúť ako odúmrté.¹⁶ Aj štát podľa výsledkov a priebehu každého konania osobitne, ktorého je účastníkom, môže podať tento návrh individuálne.¹⁷

OPRAVA

V časopise Ars notaria č. 1/2011 v článku Dlh v dedičskom konaní a predĺžené dedičstvo opravené znenie časti Premlčanie dlhu poručiťela na s. 15 znie nasledovne:

Premlčanie dlhu poručiťela

Právo veriteľa voči poručiťelovi ako dlžníkovi sa v dedičskom konaní premlčuje podľa § 101 OZ.²⁰ To znamená, že smrť poručiťela ako dlžníka nemá v zásade žiadny vplyv na plynutie, resp. prerušenie či zastavenie plynutia premlčacích lehôt. Teda veriteľ si má a musí svoje právo voči poručiťelovi či jeho dedičom uplatniť v osobitnom konaní na plnenie dlhu, mimo dedičského konania (prípadne aj počas dedičského konania, ak hrozí uplynutie premlčacej lehoty počas prebiehajúceho dedičského konania), pričom premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (nasledujúci deň po splatnosti, a nie od okamihu smrti a pod.)

¹¹ § 175zca ods. 1 c) OSP – Notár poverený súdom (§ 38 ods. 1) vydá so súhlasom účastníkov osvedčenie o dedičstve, ak dedičia sa vyporiadali medzi sebou dohodou.

¹² § 175q ods. 1 c) OSP – Súd v uznesení o dedičstve schváli dohodu o vyporiadaní dedičstva.

¹³ § 175p ods. 1 OSP – Účastníci sa môžu dohodnúť o tom, že predĺžené dedičstvo sa prenechá veriteľom na úhradu dlhov. Táto dohoda podlieha schváleniu súdu, ktorý dohodu schváli, ak neodporuje zákonu; ak dohodu neschváli, pokračuje v konaní po právoplatnosti rozhodnutia.

¹⁴ § 175t ods. 1 OSP – Ak je dedičstvo predĺžené a ak nedôjde k dohode podľa § 175p, môže súd uznesením nariadiť likvidáciu dedičstva. Rozhodne o tom aj bez návrhu. Rovnako súd postupuje, ak štát navrhne likvidáciu dedičstva preto, že veriteľ odmietol prijať na úhradu svojej pohľadávky vec z dedičstva.

¹⁵ § 175zca ods. 1 d) OSP – Notár poverený súdom (§ 38 ods. 1) vydá so súhlasom účastníkov osvedčenie o dedičstve, ak dedičia uzavreli s veriteľmi poručiťela dohodu o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov.

¹⁶ § 462 OZ – Dedičstvo, ktoré nenadobudol žiadny dedič, prípadne štátu.

¹⁷ R 34/1976 – Pokiaľ ide o postup podľa § 175n, nemožno považovať za správnu prax, pri ktorej súd vyzýva vyhláškou veriteľov vo vratkých prípadoch, v ktorom dedičstvo pripadá podľa § 462 OZ štátu, a to na základe všeobecného návrhu príslušného správneho orgánu, ktorý o tento postup požiadal vo všetkých veciach, v ktorých dedičstvo pripadá štátu. Občiansky súdny poriadok nepozná generálny/všeobecný návrh bez vzťahu k určitej prejednávanej veci. Aj štát je povinný v každej jednotlivéj veci podať návrh na výzvu veriteľom.